

PK-YRITYYSBAROMETRI

Kevät 2008

Alueraportti, Etelä-Savo

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen ja koko maan välillä.

Kevään 2008 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3800 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymykset koskevat työelämän kehittämistä ja lainsäädännön hallinnollista taakkaa.

Tällä hetkellä suhdanteisiin ja erityisesti rahoitusmarkkinoihin kohdistuu suurta mielenkiintoa. Vaikka myllerrys onkin alkanut Yhdysvalloista, on odotettavissa, että vaikutukset näkyvät myös suomalaisten pk-yritysten näkemyksissä ennen pitkää. Suomen sisäisten asioiden kannalta on mielenkiintoista tarkastella mm. työvoimatarpeiden ja -pulan sekä yritysten omistajanvaihdosodotusten kehitystä väestön ikääntyessä.

Helsingissä 12.3.2008

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Etelä-Savon ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet.....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet.....	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	19
10 Yrittäjyysilmapiiri	20
11 Pk-yritysten rahoitus.....	21
12 Pk-yritysten työelämän kehittämisen esteet	27
13 Hallinnollinen taakka	29

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Savossa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Etelä-Savossa toimivista pk-yrityksistä 46 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 12 prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Koko maan ja Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen edelleen positiivisia. Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat liikevaihdon, investointien arvon, viennin arvon, tuotantokustannusten, vakavaraisuuden ja tuotekehityspanostusten kohdalla. Tuonnin arvon ja yrityksen kannattavuuden kasvua ennakoivat sama määrä vastaajia, kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden myös paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella edelleen suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa selvästi paremmalla tasolla kuin syksyllä 2007.

Kehittämisen esteet. Etelä-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät ja nyt myös yleinen suhdanne/maailmantilanne. Yritystoiminnan säätely, kustannustaso, resurssitekijät ja yleinen suhdanne/maailmantilanne koetaan alueella koko maata pahemmaksi kehittämisen esteiksi. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Resurssitekijät koetaan hieman suuremmaksi esteeksi Etelä-Savossa kuin koko maassa keskimäärin.

Työllistämisen esteet. Etelä-Savon pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus, jota noin 37 prosenttia niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä, ja nyt myös kysynnän riittämättömyys/epävakaumus, joita noin viidennes näistä yrityksistä piti suurimpana esteenä. Nämä kaksi tekijää työn sivukulujen ohella koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. 14 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä ja 25 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

Rahoitus. Etelä-Savon alueen yrityksistä 46 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 36 prosenttia. Neljä kymmenestä Etelä-Savossa ja joka kolmas koko maassa toimivista pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle alueella pidetään rahoituksen hankkimista käyttöpääomaksi, rakennusinvestointeihin sekä koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin. Etelä-Savon pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (89 %) tai rahoitusyhtiöistä (31 %). Finnverasta rahoitusta aikoo hakea 26 prosenttia rahoitusta hakevista alueen pk-yrityksistä.

Työelämän kehittämisen esteet. Koko maan pk-yritysten kehittämisen esteenä yli kymmenesosalla on erittäin paljon se, että kehittämiselle ei ole aikaa. Aika on hieman pienempi kehittämisen este Etelä-Savossa sijaitseville pk-yrityksille. Koko maan ja alueen osalta haluttomuus saada ulkopuolisia asiantuntijoita yritykseen ei estä kehittämistä lainkaan kolmasosalla koko maan ja alueen pk-yrityksistä.

Hallinnollinen taakka. Koko maassa lainsäädännöllisen taakan osalta viidesosa vastaajista pitää verotusta raskaana taakkana. Etelä-Savossa verotus on raskas taakka hieman yli neljäsosalle vastaajista. Koko maassa työnantajana toimimisesta aiheutuvan taakan osalta noin kymmenesosa pk-yrityksistä pitää muita vuosi-ilmoituksia raskaana taakkana. Noin viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä pitää työn verotusta raskaana taakkana. Arvonlisäverotus on koko maan osalta viidesosalle taakka raskas taakka. Myös elinkeinoverotus on raskas taakka noin kymmenesosalle maan ja alueen pk-yrityksistä. 61 prosenttia koko maan ja 59 prosenttia alueen pk-yrityksistä ei pidä valmisteverotusta lainkaan taakkana.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten näkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaajajoukko on 3858 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä 3.1.–31.1.2008. Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Etelä-Savon osalta. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta tammi- ja helmikuussa 2008.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen ja tutkija Katri Ahtiainen sekä Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

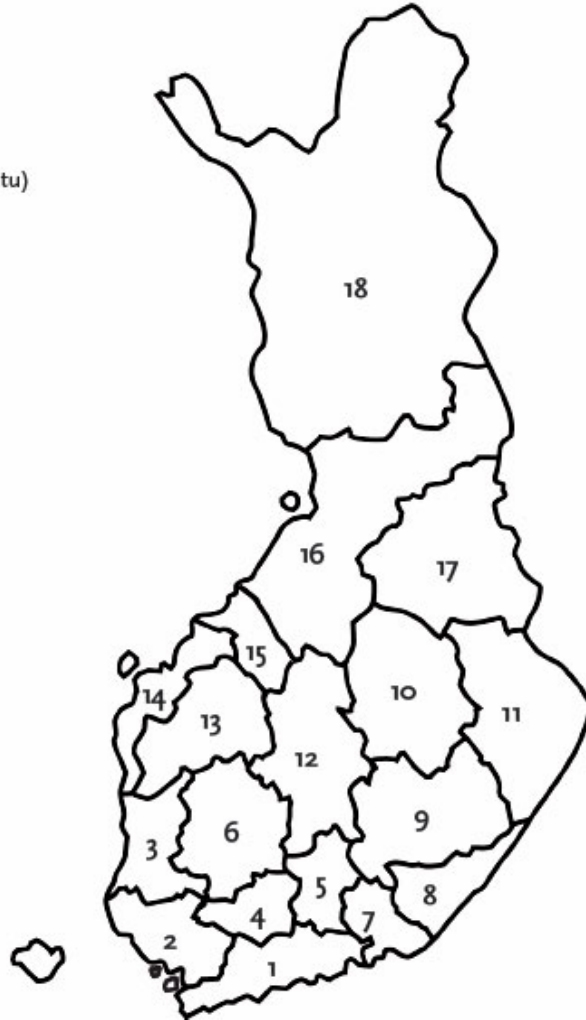
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2008 - Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	ETELÄ-SAVO	92	2
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	29	32
	Rakentaminen (TOL: F)	7	8
	Kauppa (TOL: G)	10	11
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	46	50
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	25	27
	5 - 9 henkilöä	25	27
	10 - 19 henkilöä	16	17
	20 - 49 henkilöä	14	15
	50+ henkilöä	12	13
LIIKEVAIHTO VUONNA 2007	Alle 0,20 milj. euroa	11	12
	0,20 - 0,49 milj. euroa	20	22
	0,50 - 1,49 milj. euroa	22	24
	1,50+ milj. euroa	39	42
	Ei vastausta	0	0
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	17	19
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	47	51
	Pyrkii säilyttämään asemansa	22	24
	Ei kasvutavoitetta	6	7
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0	0
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	55	60
	Kyllä, vie itse suoraan	20	22
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	21	23
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1997	65	71
	1998 - 2002	13	14
	2003	14	15
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	62	67
	Palkattu toimitusjohtaja	27	29
	Muut	3	3

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

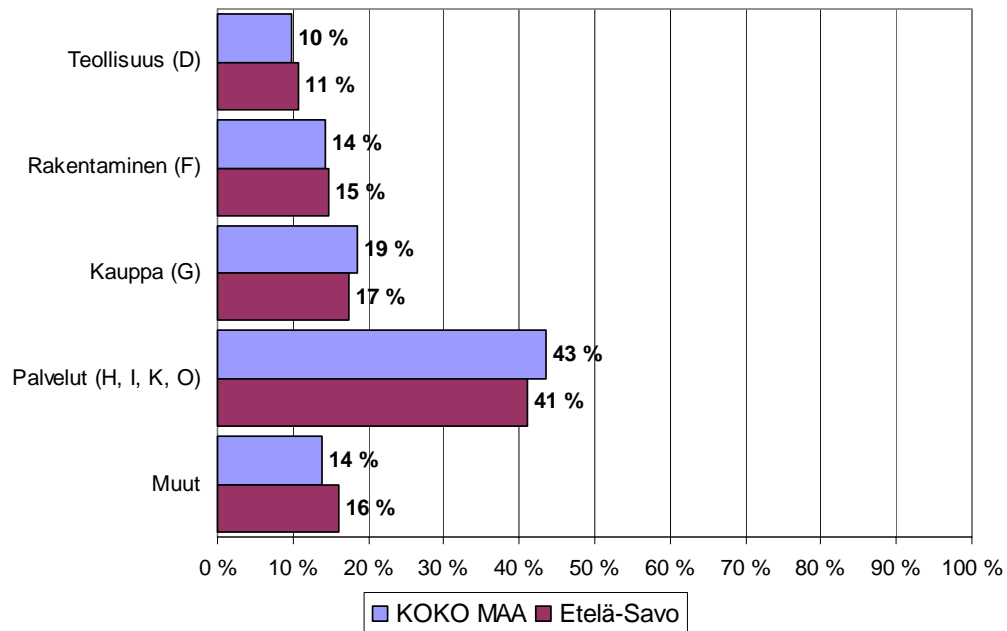

Tutkimustulokset

1 Etelä-Savon ja koko maan yritykset

Suomessa oli 250 378 yritystä vuonna 2006.¹ Näistä yrityksistä noin 7200 toimi Etelä-Savossa. Etelä-Savossa on kaupan ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti hieman vähemmän ja teollisuuden sekä rakennusalan yrityksiä suhteellisesti hiukan enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

2 Yritykset ja työllisyys

Etelä-Savon maakunnassa työskenteli vuonna 2007 noin 66000 työntekijää². Työttömyysaste oli vuonna 2007 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 6,9 % ja Etelä-Savossa 8,7 %.

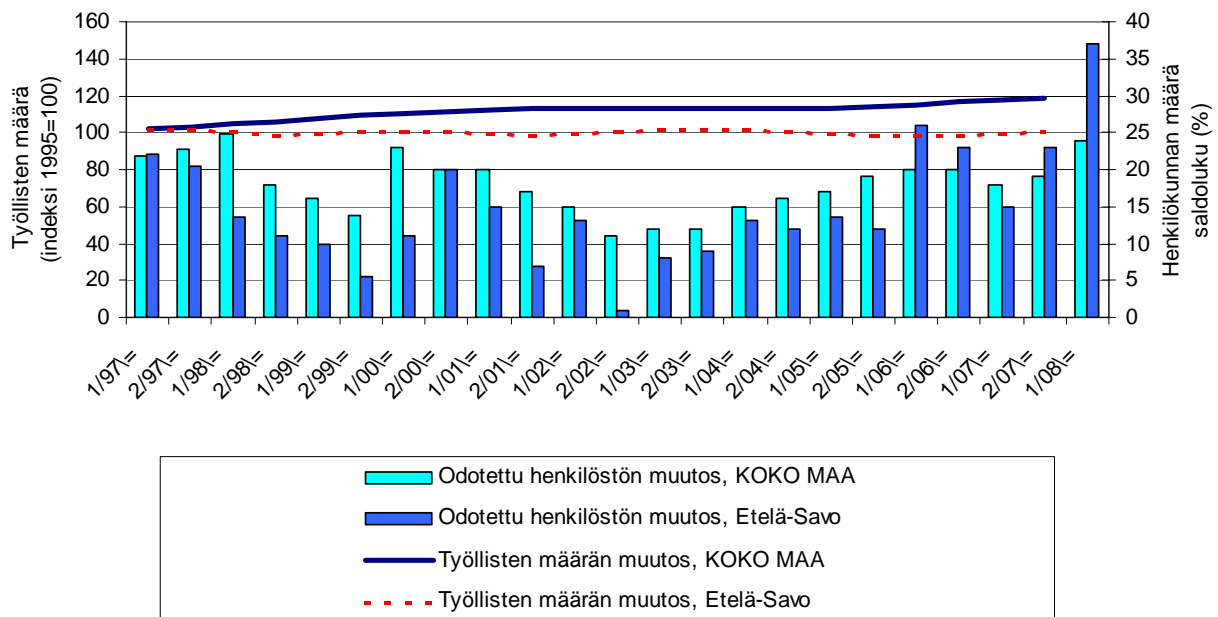
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	30	64	6	24
Etelä-Savo	41	56	4	37

Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella edelleen suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa selvästi paremmalla tasolla kuin syksyllä 2007 (saldoluku tuolloin +23 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2007 henkilökunnan määrän saldoluku oli +19 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Etelä-Savon työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

² Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

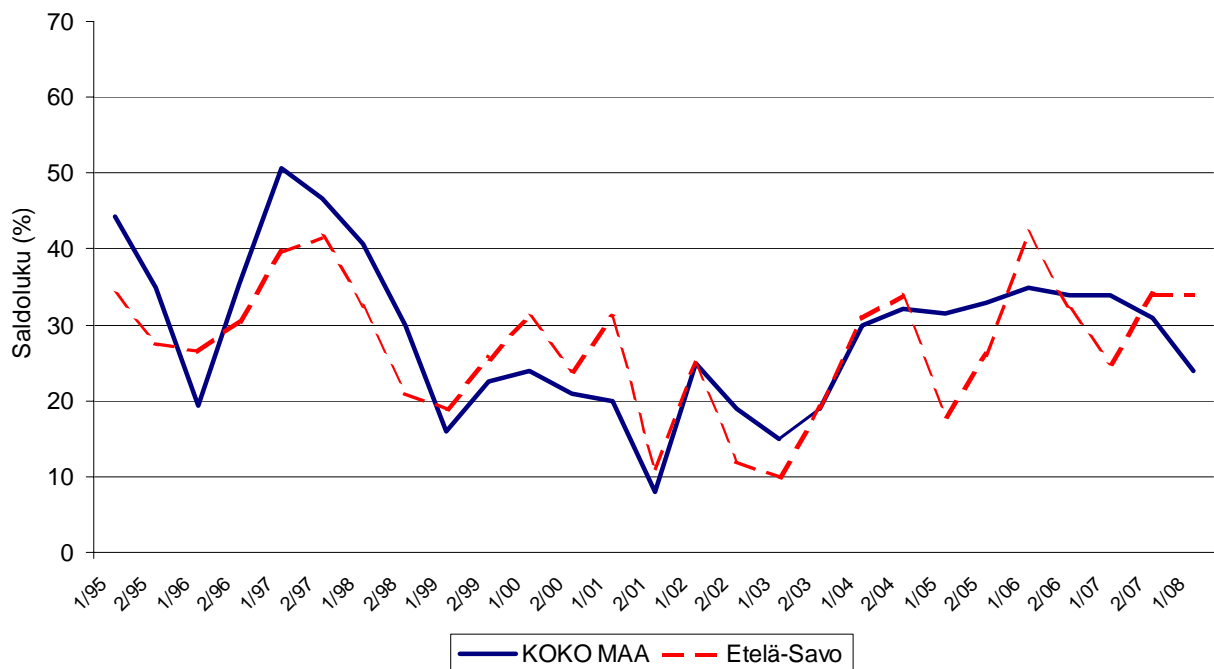
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	35	54	11	24
Etelä-Savo	46	42	12	34

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Savossa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Etelä-Savossa toimivista pk-yrityksistä 46 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 12 prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/95 lähtien. Syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät pysyneet samassa ja koko maassa ovat suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana puolestaan jonkin verran laskeneet.

3.1. YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

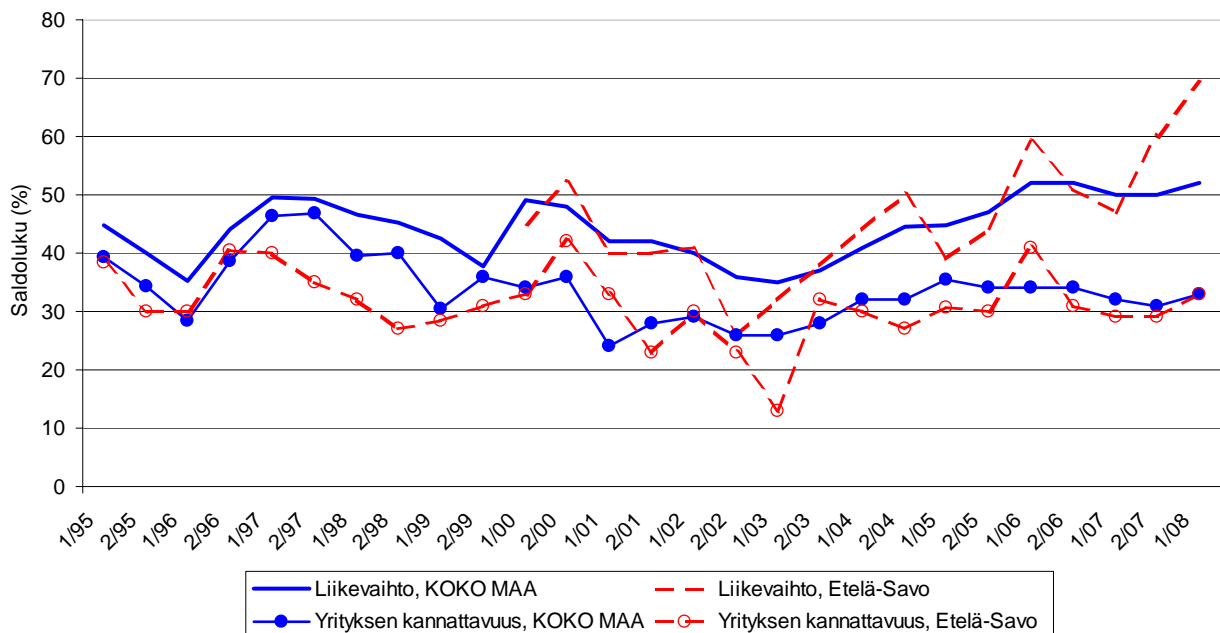
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	59	26	22	19	53	44	44	32
Yhtä suuri	33	61	71	74	40	45	51	62
Pienempi	8	14	7	7	8	11	5	6
Saldoluku (%)	52	12	16	12	45	33	39	26
Etelä-Savo								
Suurempi	72	29	29	18	57	49	52	33
Yhtä suuri	24	56	67	76	32	35	40	65
Pienempi	3	15	5	6	11	16	8	3
Saldoluku (%)	69	14	24	12	46	33	44	30

Koko maan ja Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen edelleen positiivisia. Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat liikevaihdon, investointien arvon, viennin arvon, tuotantokustannusten, vakavaraisuuden ja tuotekehityspanostusten kohdalla. Tuonnin arvon ja yrityksen kannattavuuden kasvua ennakoii sama määrä vastaajia kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/95 lähtien. Sekä liikevaihdon että yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa nousseet verrattuna syksyn 2007 kyselyyn. Koko maan suhdannenäkymät ovat sekä liikevaihdon että kannattavuuden kohdalla myös lievässä nousussa.

3.2. SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

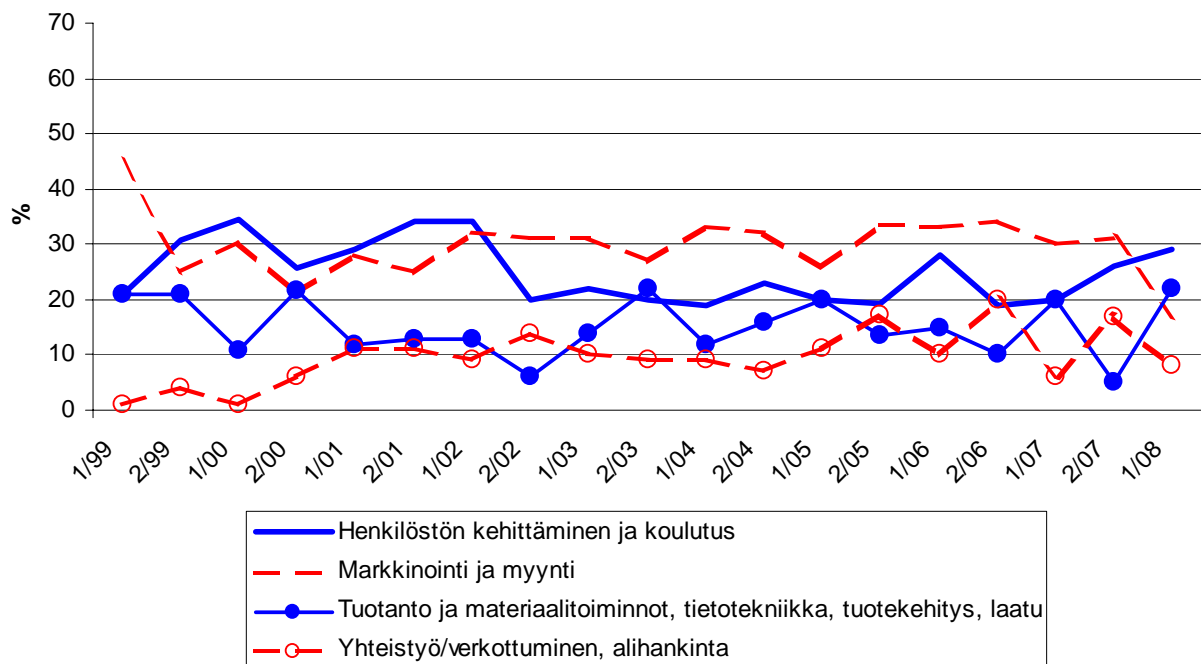
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Johtaminen	5	7
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	20	29
Markkinointi ja myynti	35	17
Vienti ja kansainvälistyminen	4	6
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	10	22
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	14	8
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	4
Ei kehittämistarvetta	6	4

Koko maan ja Etelä-Savon alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat osaltaan samankaltaisia. Etelä-Savon pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on tuotannossa ja materiaalitoiminnoissa sekä tietotekniikassa tuotekehityksessä ja laadussa. Koko Suomen osalta kaksi suurinta kehittämistarvetta ovat markkinointi ja myynti sekä henkilöstön kehittäminen ja koulutus.

Henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen sekä tuotantoon ja materiaalitoimintoihin liittyvät kehittämistarpeet ovat kasvaneet Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten keskuudessa syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna. Sen sijaan markkinointiin ja myyntiin sekä yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan liittyvät kehittämistarpeet ovat vähentyneet.

PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET Etelä-Savo

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	4	10
byrokratia	1,6	3,4
työlainsäädäntö	0,8	1,1
työehtosopimukset	0,5	5,7
muu sääntely	1,1	
KUSTANNUSTASO	13	16
verotus	1,8	1,1
palkkataso	3,6	4,6
työn sivukulut	4,6	8,0
muut tuotantokustannukset	2,8	2,3
KILPAILUTILANNE	19	10
kireä kilpailutilanne	13,0	9,2
markkinoiden liiallinen keskittyminen	1,9	1,1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,6	0,0
markkinoita vääristävät tuet	0,5	0,0
harmaa talous, konkurssit jne.	0,7	0,0
kysynnän riittämättömyys	1,7	0,0
RAHOITUS	8	7
rahoituksen saatavuus	2,3	4,6
rahoituksen hinta	1,5	2,3
vakuuksien puute	3,6	0,0
RESURSSITEKIJÄT	29	30
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	18,7	26,4
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	1,6	0,0
toimitilat	1,7	1,1
koneet ja laitteet	0,8	0,0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	4,9	2,3
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	13	18
MUUT TEKIJÄT	9	8
EI OSAA SANOA	7	3

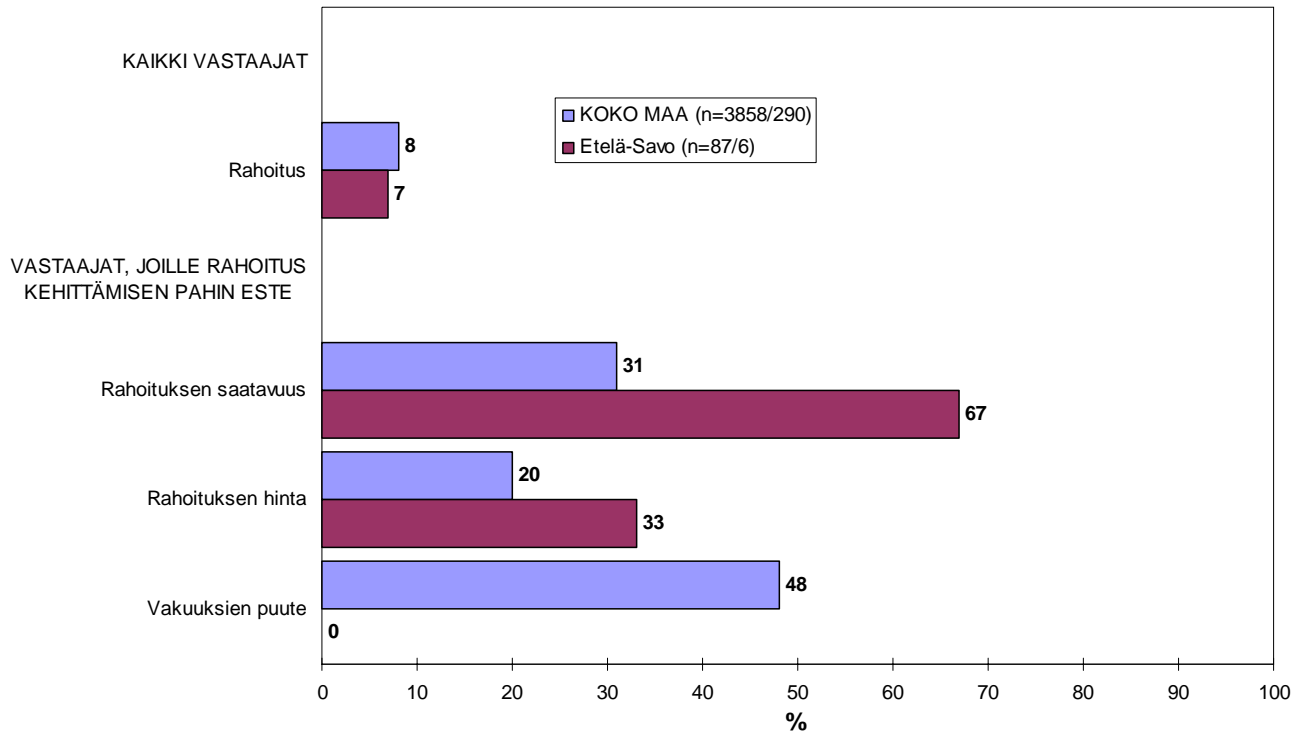
Etelä-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät ja nyt myös yleinen suhdanne/maailmantilanne. Yritystoiminnan sääntely, kustannustaso, resurssitekijät ja yleinen suhdanne/maailmantilanne koetaan alueella koko maata pahemmaksi kehittämisen esteiksi. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Resurssitekijät koetaan hieman suuremmaksi kehittämisen esteeksi Etelä-Savossa kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä rahoituksen saatavuus on esteenä 67 prosentilla ja rahoituksen hinta kolmasosalla. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat edelleen rahoituksen olevan pienempi kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maassa kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt samantasoisena kehittämisen esteenä ja kaikki yritykset hieman suurempana kehittämisen esteenä kuin syksyllä 2007. Etelä-Savon alueella rahoituksen merkitys

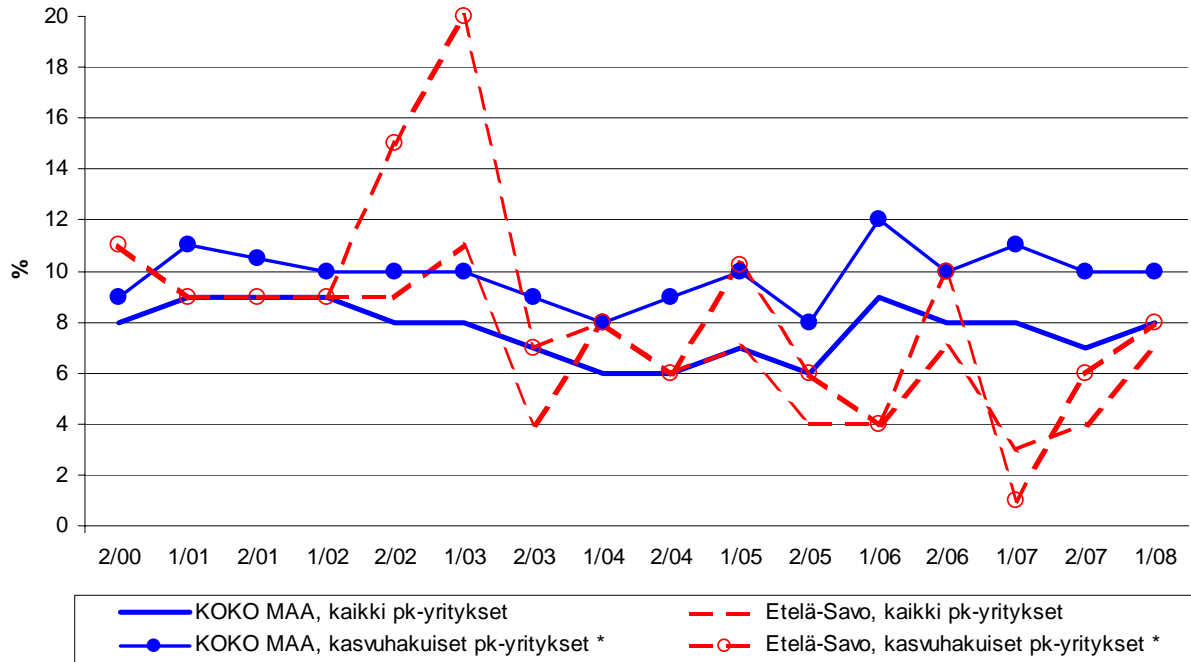
⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

kehittämisen esteenä on voimistunut viime syksystä kaikkien ja kasvuhakuisten pk-yritysten keskuudessa.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus- n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus kokonaisuudessaan

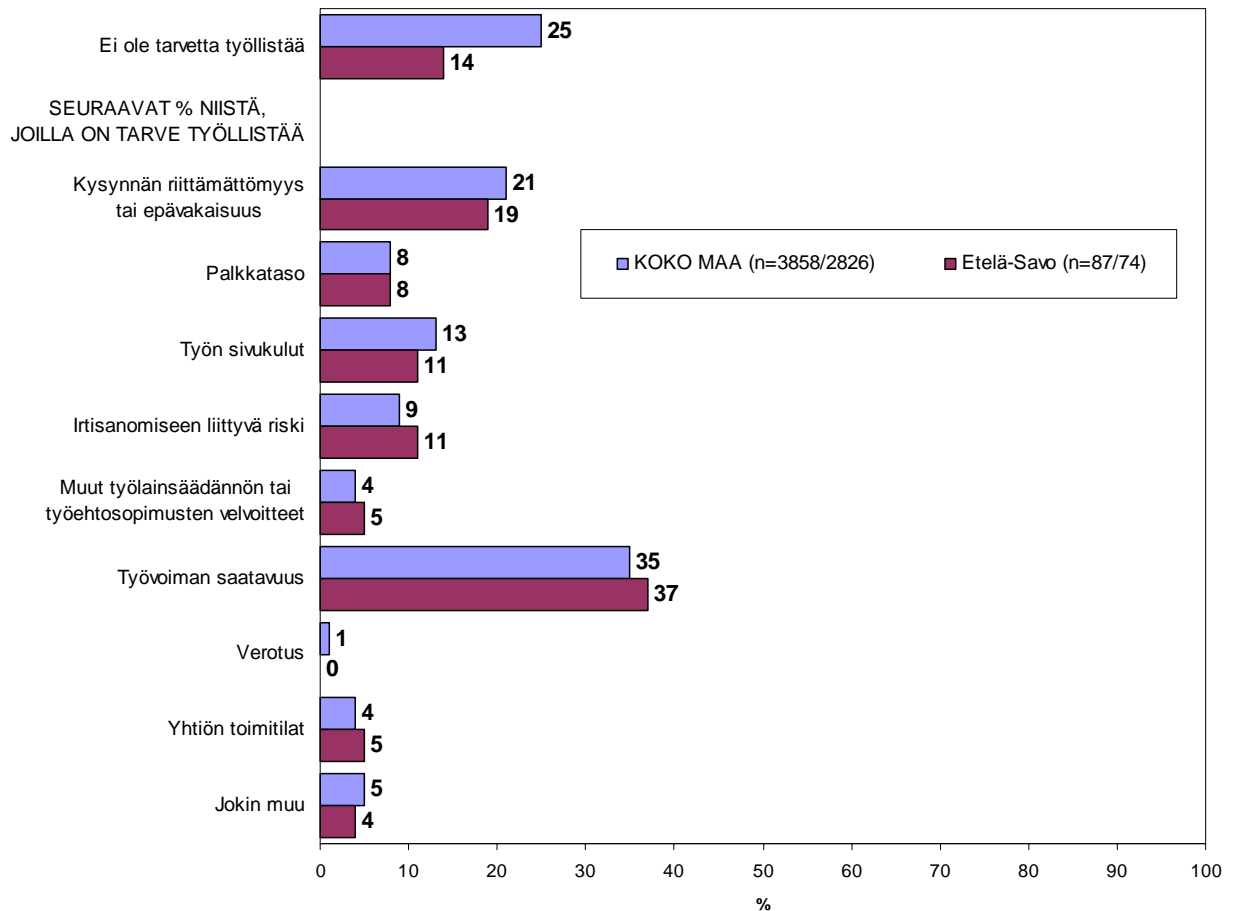

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Etelä-Savon pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus, jota 37 prosenttia niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä, ja nyt myös kysynnän riittämättömyys/epävakaus, joita noin viidennes näistä yrityksistä piti suurimpana esteenä. Nämä kaksi tekijää työn sivukulujen ohella koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. 14 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä ja 25 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

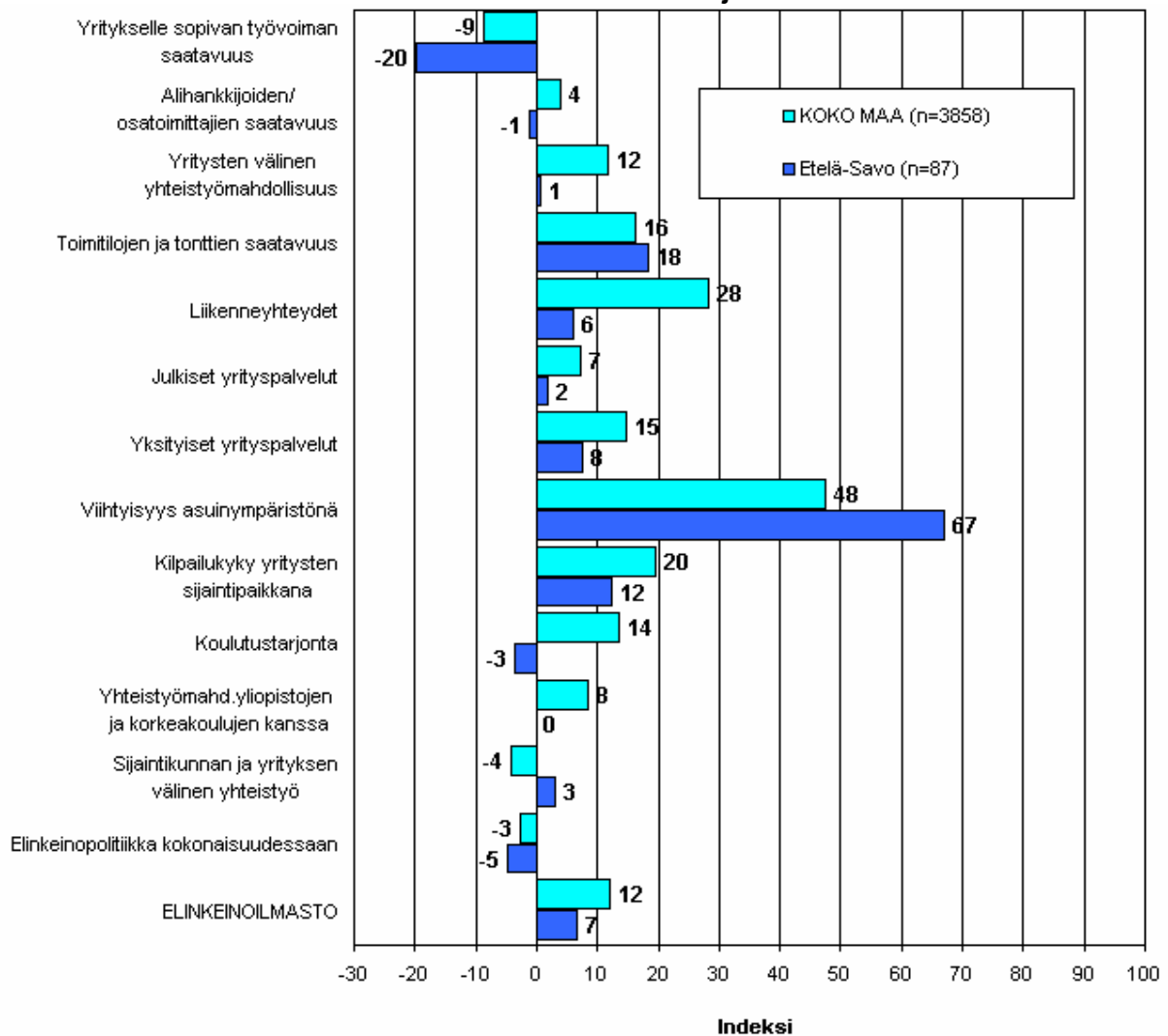
6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

7 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Etelä-Savossa tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Etelä-Savossa sijaitsevat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuin ympäristönä ja tonttien ja toimitilojen saatavuuteen. Tyytymättömimmällä alueella ollaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen, elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan sekä koulutustarjontaan. Etelä-Savossa pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytyväisempiä lähinnä tonttien ja toimitilojen saatavuuteen, viihtyisyyteen asuin ympäristönä ja sijaintikunnan ja yritysten väliseen yhteistyöhön; lähes kaikkiin muihin osatekijöihin ollaan alueella keskimäärin koko maata tyytymättömämpiä. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Etelä-Savossa kuitenkin lisääntynyt. Myös koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on parempi kuin syksyllä 2007. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

7.1. ELINKEINOILMASTO n=kaikki vastaajat

7.2. ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä-

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

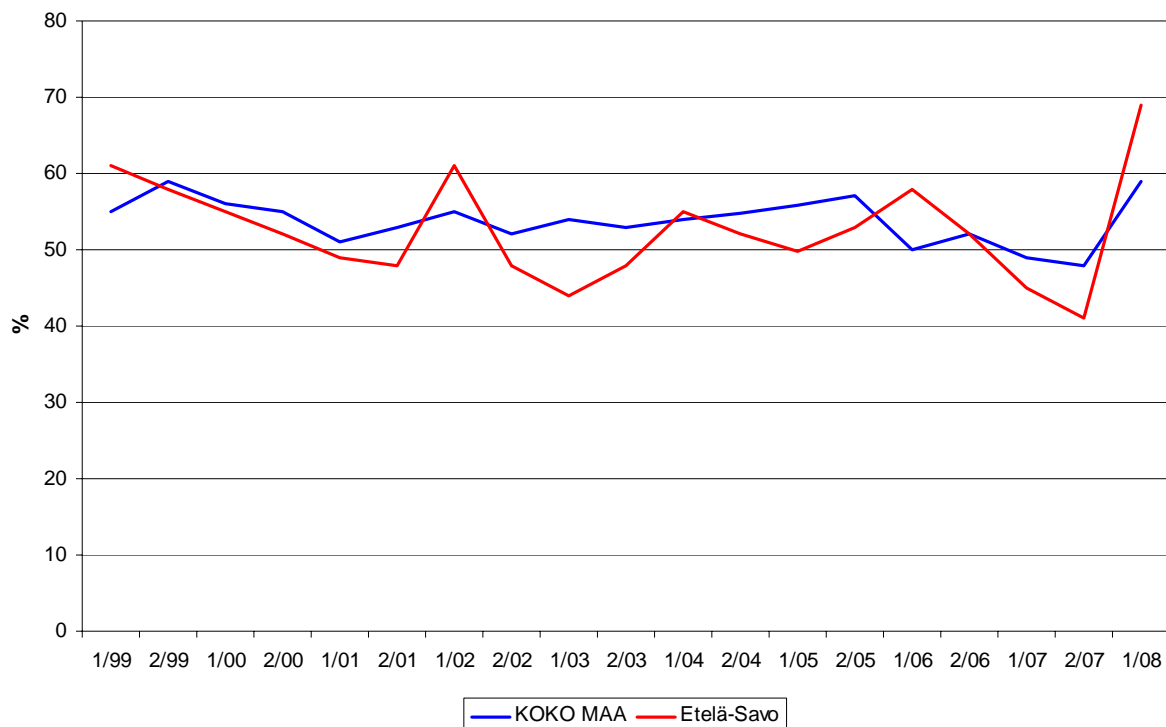
	KOKO MAA	Etelä-Savo
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	13	18
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	46	51
Pyrimme säilyttämään asemamme	31	24
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	9	7
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Etelä-Savossa on nyt suhteellisesti enemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana puolestaan ennakoiti prosentti koko maan pk-yrityksistä, mutta Etelä-Savossa ei yksikään. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa ja uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Etelä-Savossa yhteensä 69 prosenttia ja koko maassa 59 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on noussut koko maassa. Myös Etelä-Savon alueella voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten määrä on kasvanut 13 prosenttiyksikön verran. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuus alueella on myös noussut syksyn 2007 tilanteeseen verrattuna. Myös koko maassa kasvuhakuisten osuus on noussut.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

-Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

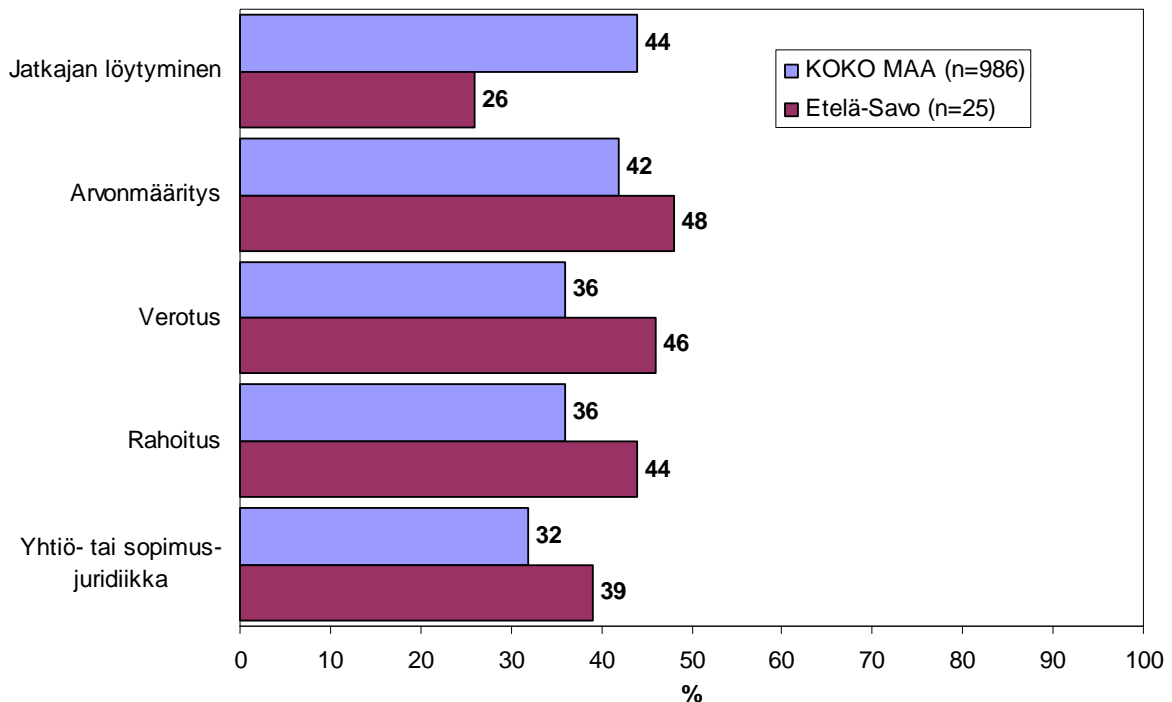
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	62	62
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	10	17
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	16	12
Ei osaa sanoa	12	9

Etelä-Savon alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana 29 prosentilla pk-yrityksistä. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Etelä-Savon alueella ovat arvon määrittäminen ja verotus.

9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA -Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana- n=sukupolven-/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

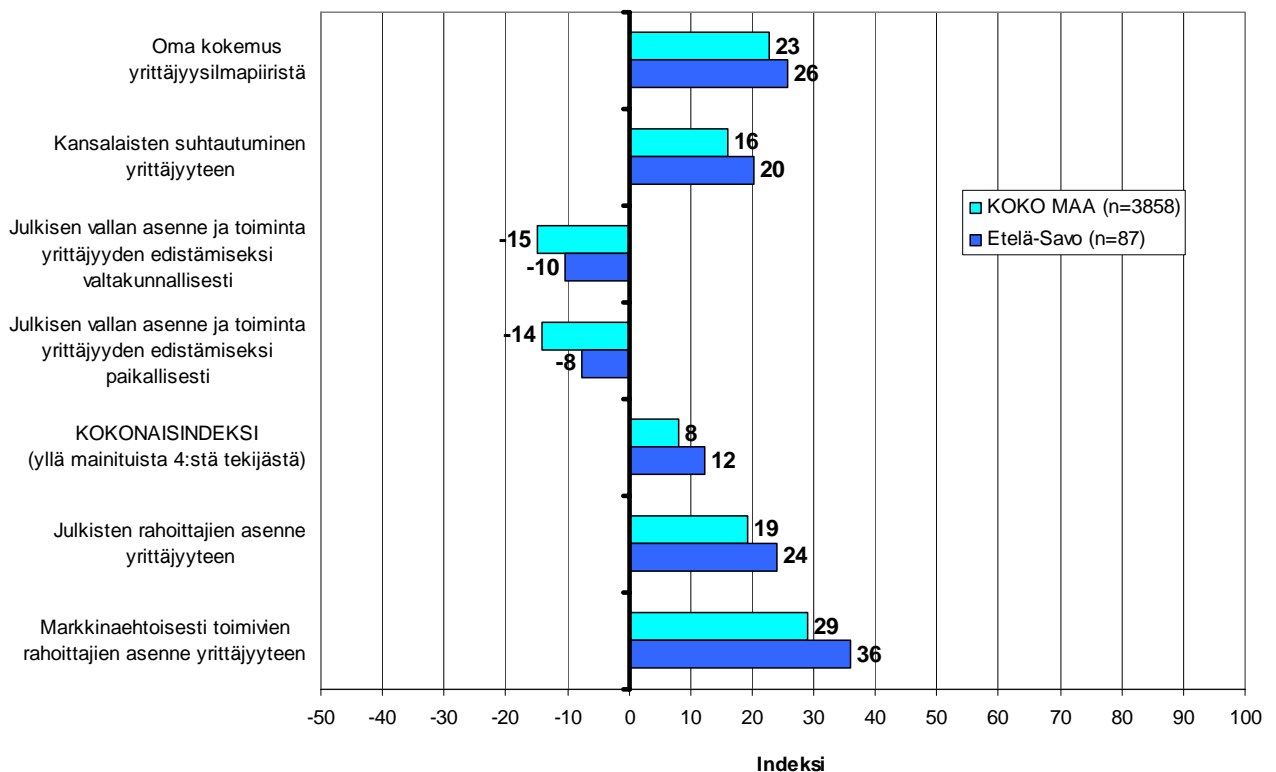

10 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on positiivinen +8, kun taas Etelä-Savossa se on +12. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot em. tekijöistä ovat koko maassa ja alueella positiivisemmat syksyyn 2007 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Etelä-Savon että koko maan osalta.

Sekä julkisten rahoittajien että markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Etelä-Savon alueella hieman paremmaksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä Etelä-Savossa että koko maassa keskimäärin.

10 .YRITTÄJYYSILMAPIIRI
n=kaikki vastaajat

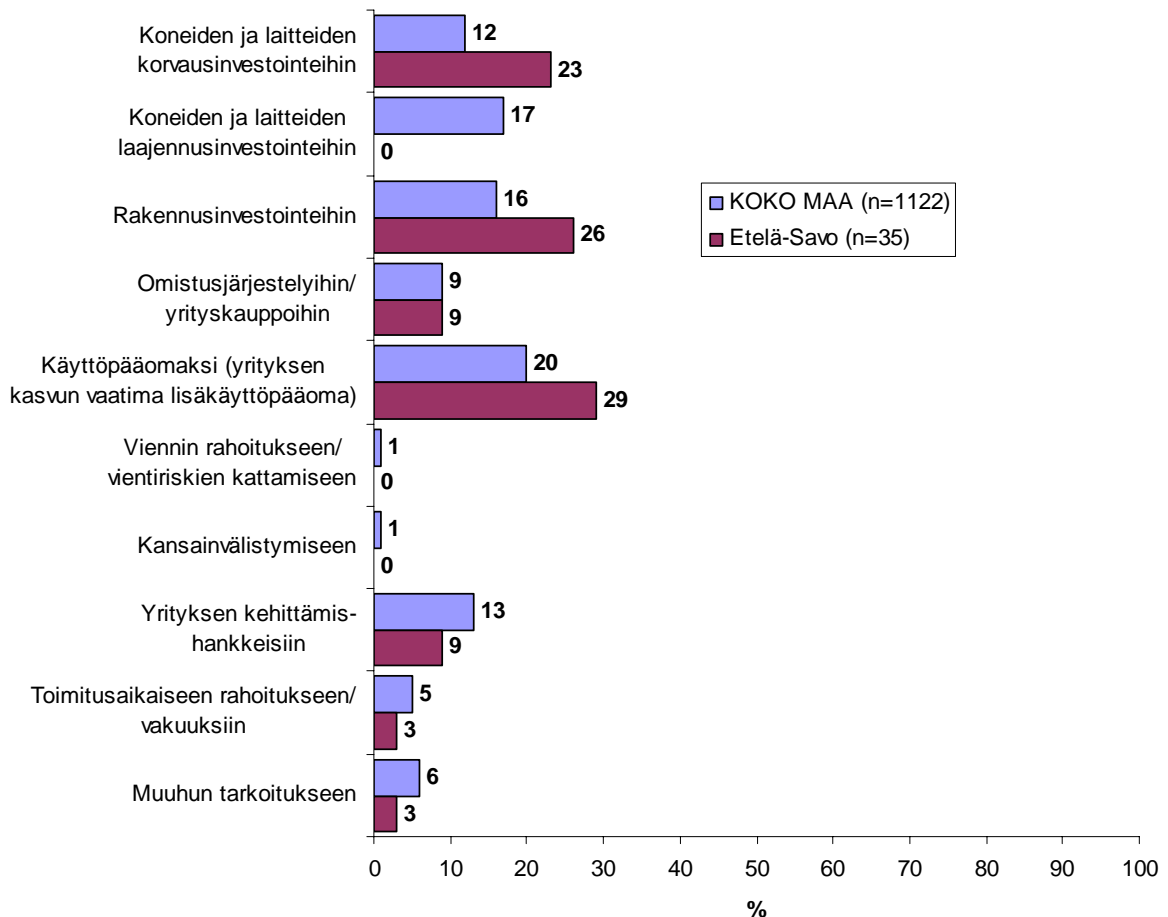

11 Pk-yritysten rahoitus

Etelä-Savon alueen yrityksistä 46 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 36 prosenttia.

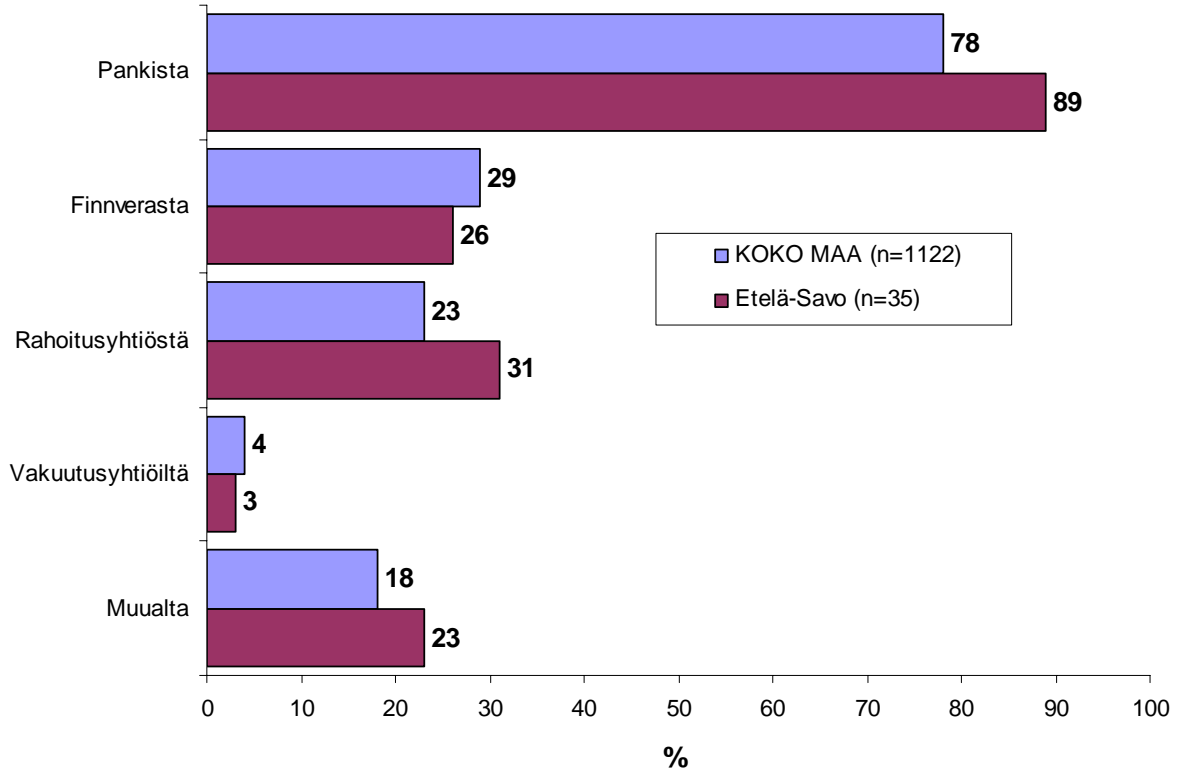
Neljä kymmenestä Etelä-Savossa ja joka kolmas koko maassa toimivista pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle alueella pidetään rahoituksen hankkimista käyttöpääomaksi, rakennusinvestointeihin sekä koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin. Etelä-Savon pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (89 %) tai rahoitusyhtiöistä (31 %). Finnverasta rahoitusta aikoo hakea 26 prosenttia rahoitusta hakevista alueen pk-yrityksistä.

11. TÄRKEIN KÄYTTÖKOHDDE ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

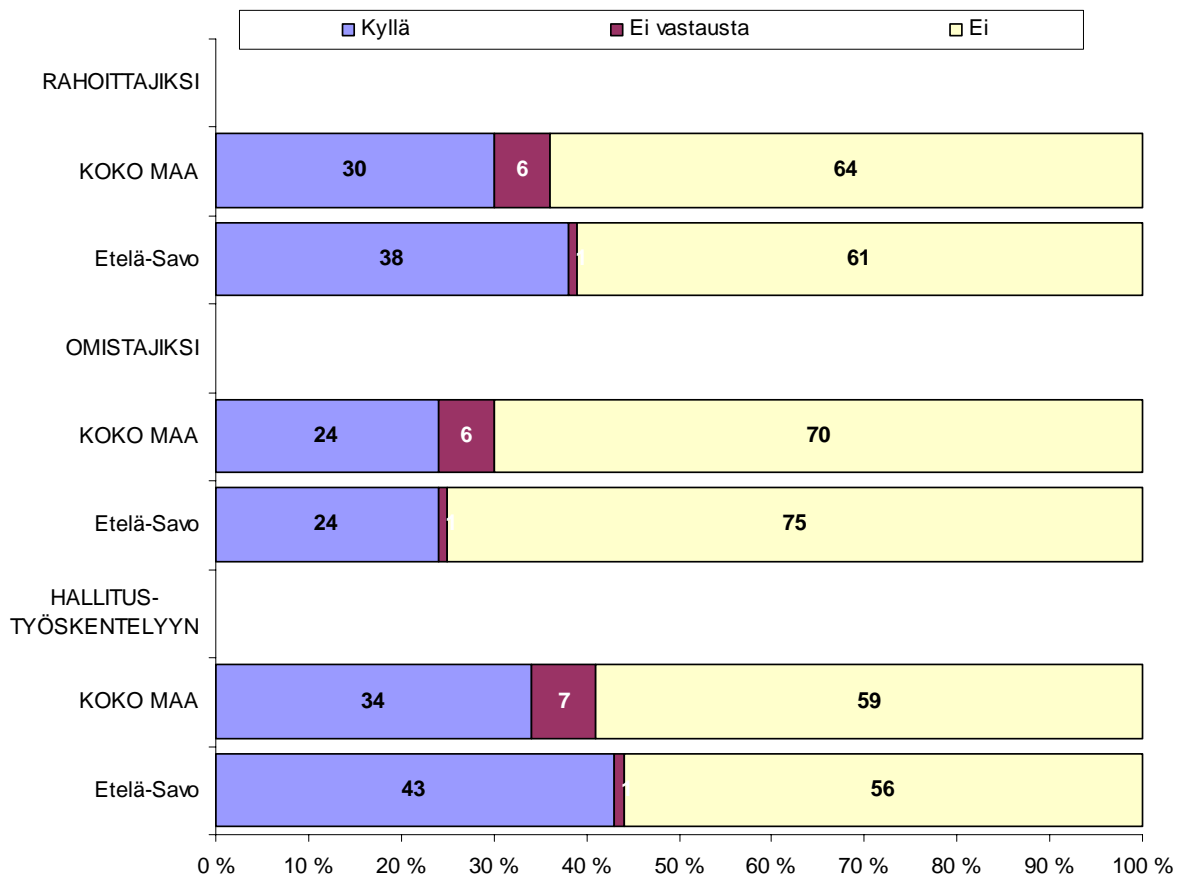

Joka kolmas koko maan ja lähes neljä kymmenestä alueen osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä olisi halukas ottamaan yksityisiä henkilöpääomasijoittajia mukaan yritysten toimintaan rahoittajiksi, joka neljäs omistajiksi ja alueella neljä kymmenestä sekä koko maassa joka kolmas hallitustyöskentelyyn ja alueella neljä kymmenestä.

Yksityisiä pääomasijoittajia osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä ottaisi puolestaan mukaan yrityksen toimintaan 35 prosenttia Etelä-Savon ja 28 prosenttia koko maan pk-yrityksistä, omistajaksi alueella ja koko maassa noin joka viides ja noin joka neljäs hallitustyöskentelyyn.

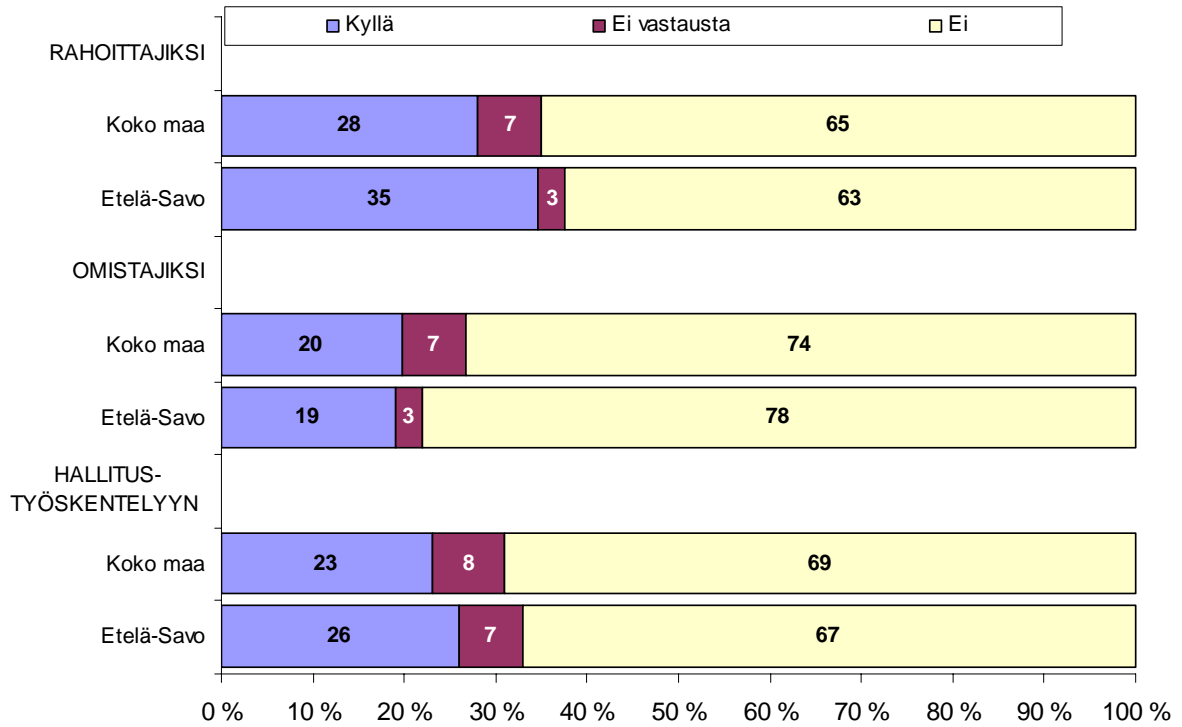
13.1. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ HENKILÖPÄÄOMASIJOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Etelä-Savo n=72

13.2. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ PÄÄOMASIIJOITUSYHTIÖITÄ MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Etelä-Savo n=72

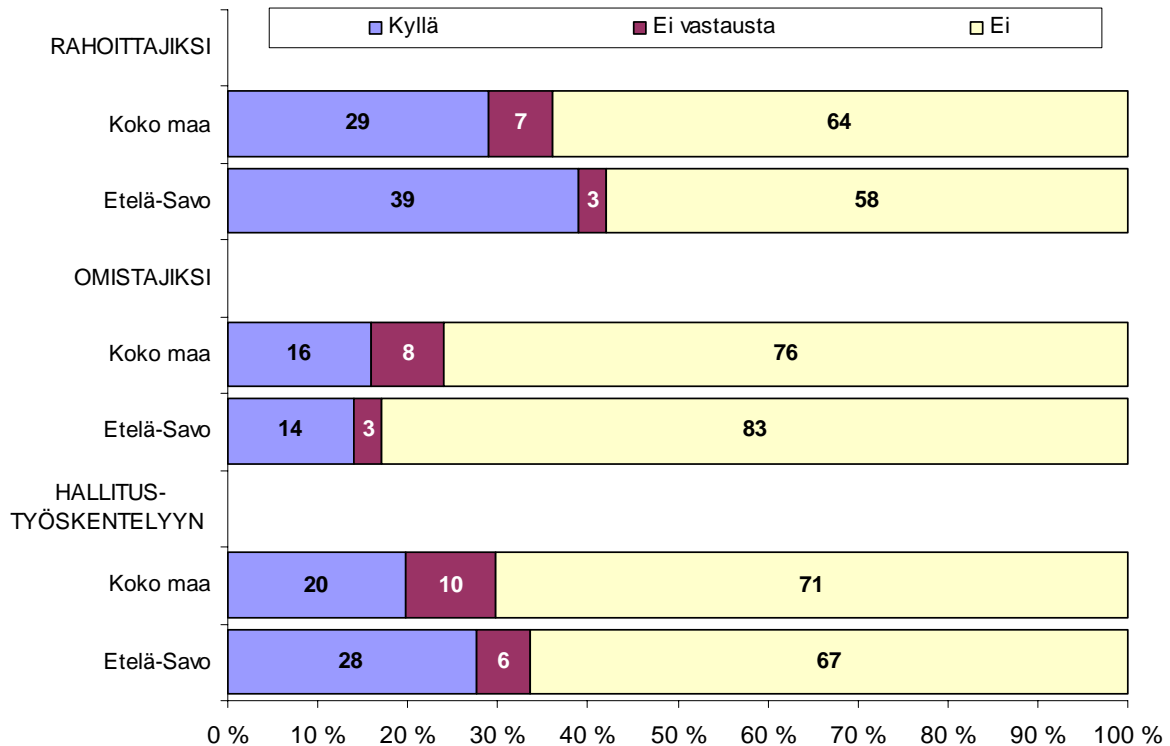

Alueellisia pääomasijoitusrahastoja ottaisi toimintaan mukaan rahoittajaksi Etelä-Savon alueella neljä kymmenestä ja koko maassa 29 prosenttia, omistajaksi alueen ja koko maan pk-yrityksistä noin joka kuudes ja hallitustyöskentelyyn alueella 28 prosenttia ja koko maan pk-yrityksistä joka viides.

Etelä-Savossa 46 prosenttia ja koko maassa kolmasosa pk-yrityksestä olisi valmis ottamaan julkisia pääomasijoittajia yrityksenä rahoittajiksi, 13 prosenttia alueella ja koko maassa 16 prosenttia omistajaksi sekä alueella joka neljäs ja koko maan pk-yrityksistä joka viides hallitustyöskentelyyn.

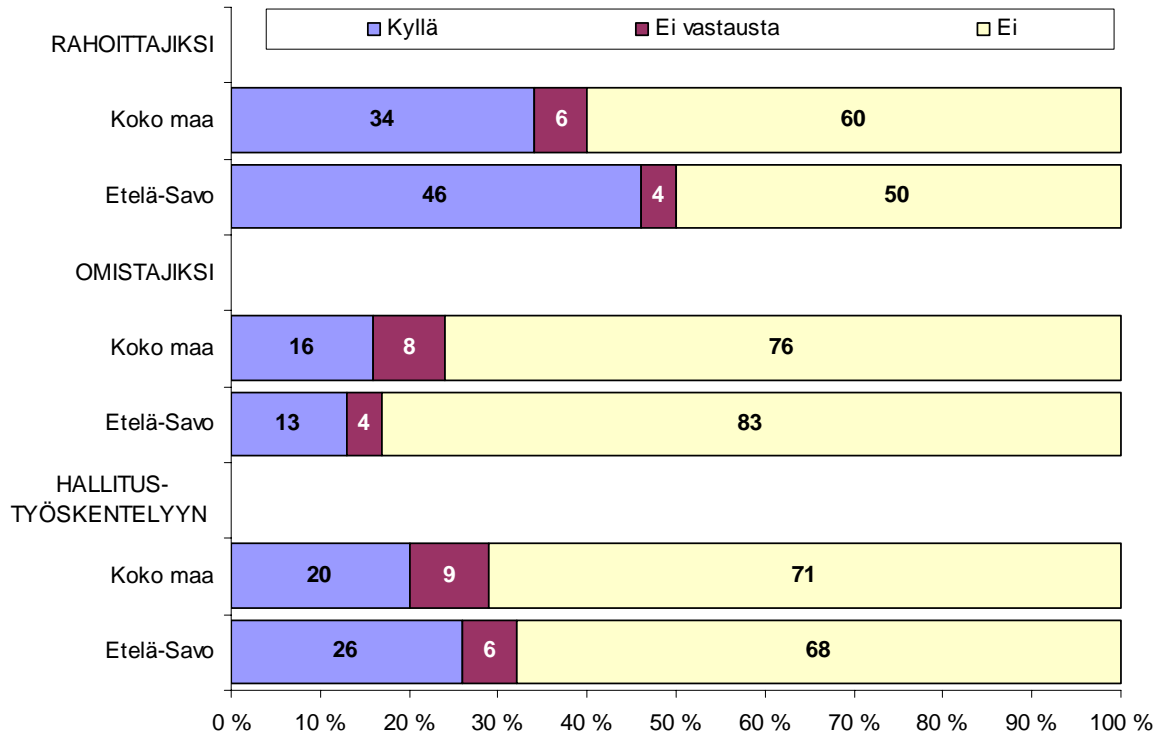
13.3. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN ALUEELLISIA PÄÄOMASIOITUSRAHASTOJA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Etelä-Savo n=72

13.4. OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN JULKISIA PÄÄOMASIOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

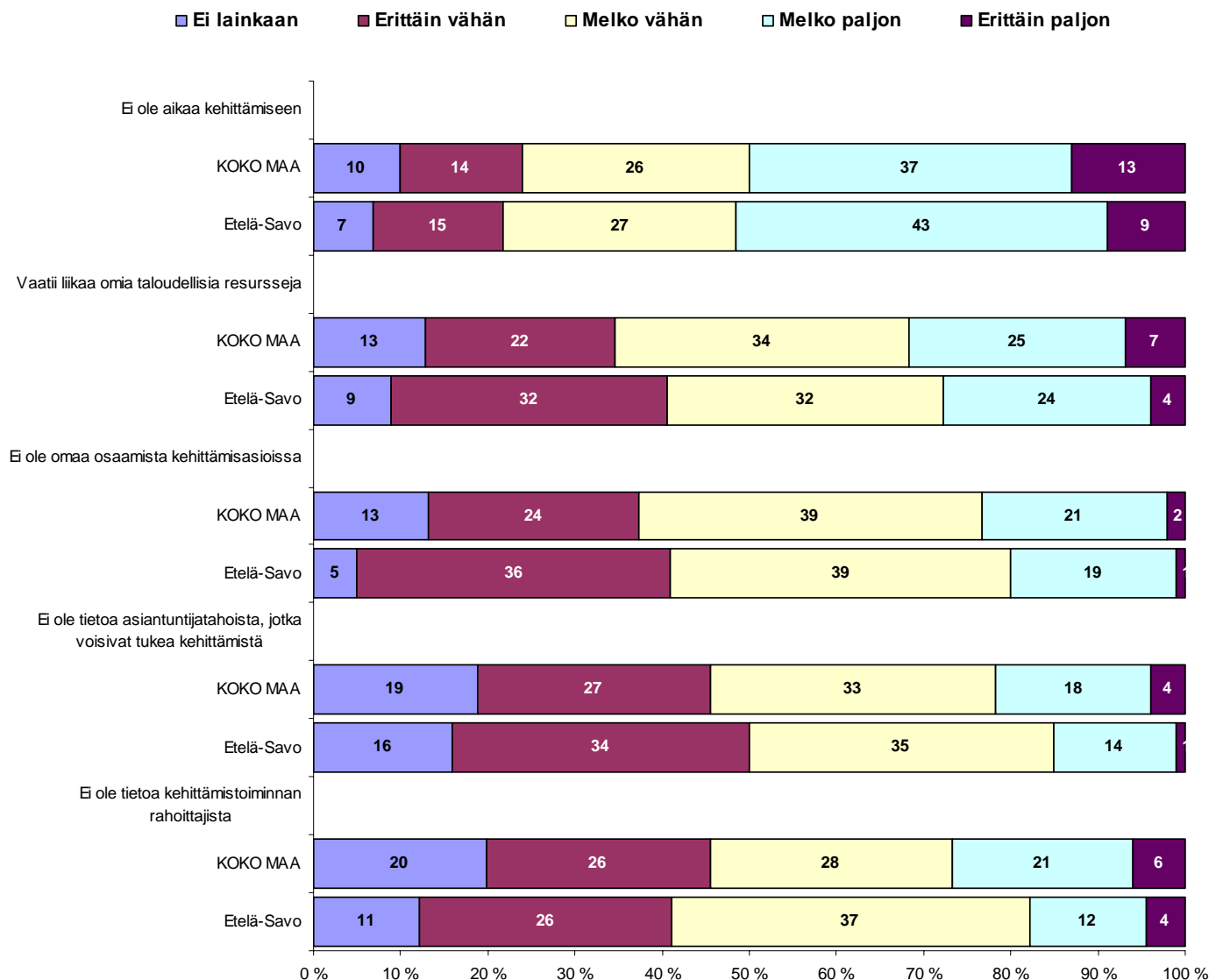
Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=3286, Etelä-Savo n=72

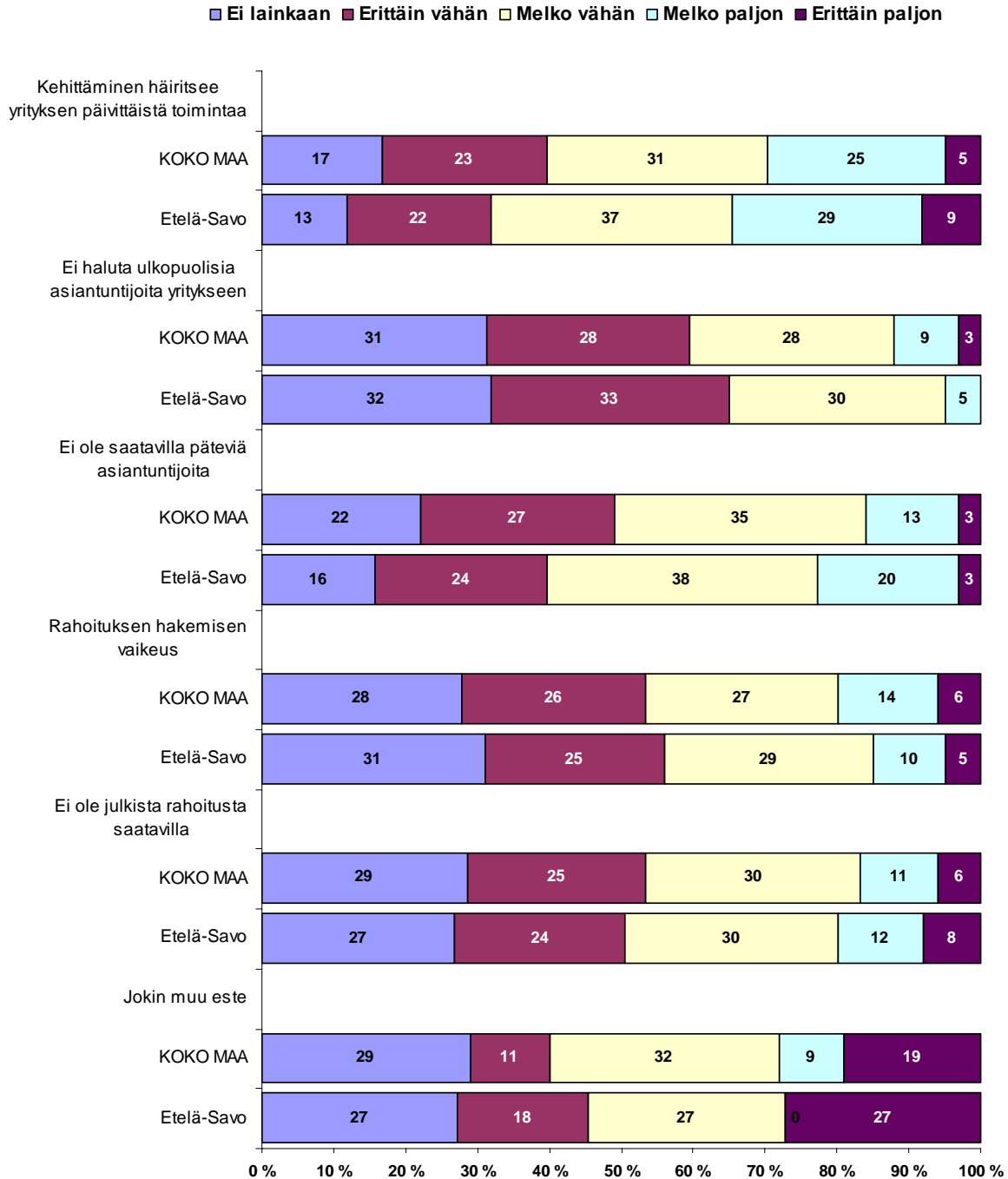

12 Pk-yritysten työelämän kehittämisen esteet

Koko maan pk-yritysten kehittämisen esteenä yli kymmenesosalla on erittäin paljon se, että kehittämiselle ei ole aikaa. Aika on hieman pienempi kehittämisen este Etelä-Savossa sijaitseville pk-yrityksille. Etelä-Savossa sijaitseville pk-yrityksille eri tekijät ovat keskimäärin useammin kehittämisen esteitä kuin muulle maalle keskimäärin. Koko maan ja alueen osalta haluttomuus saada ulkopuolisia asiantuntijoita yritykseen ei estä kehittämistä lainkaan kolmasosalla koko maan ja alueen pk-yrityksistä.

14. PK-YRITYSTEN TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISEN ESTEET

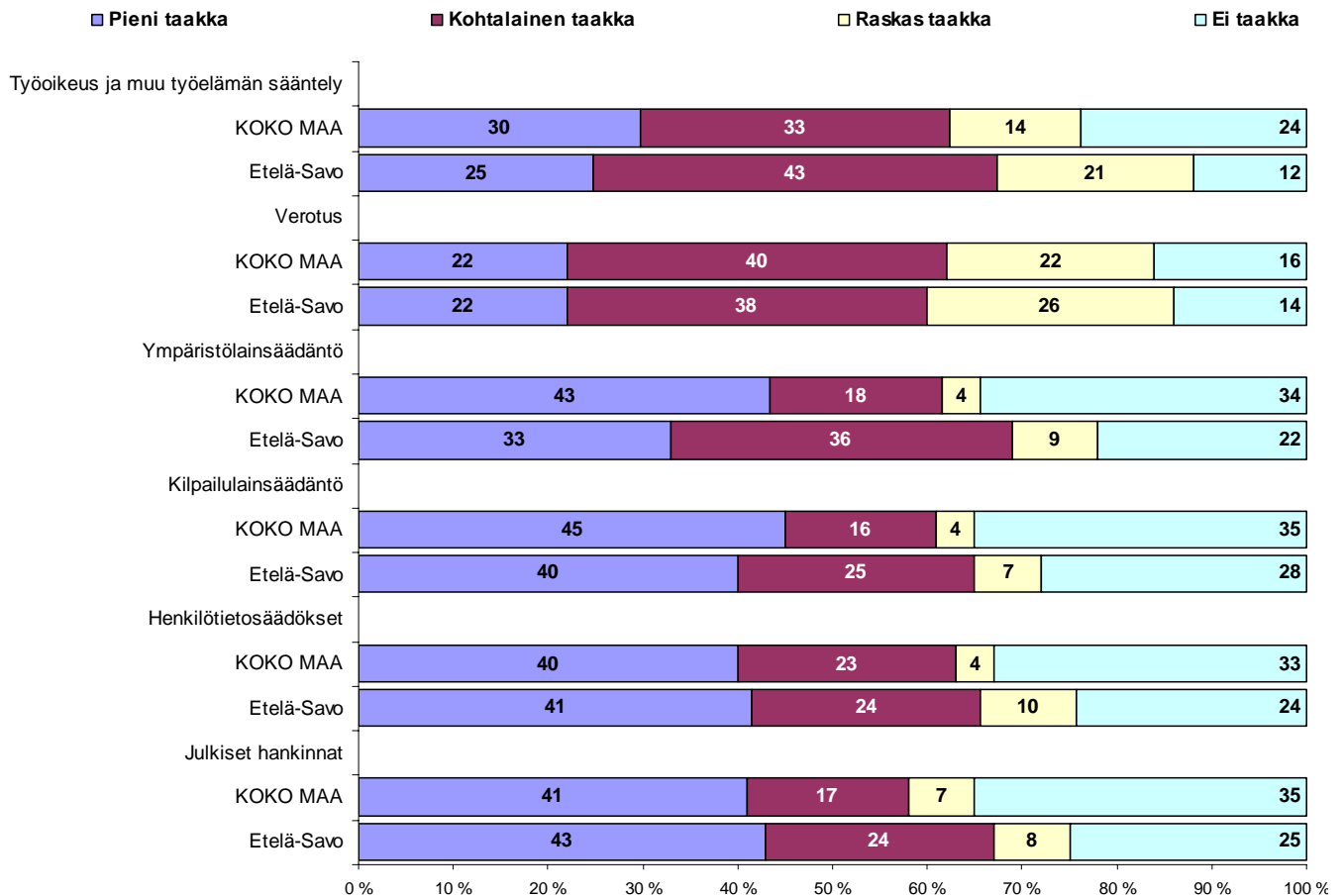

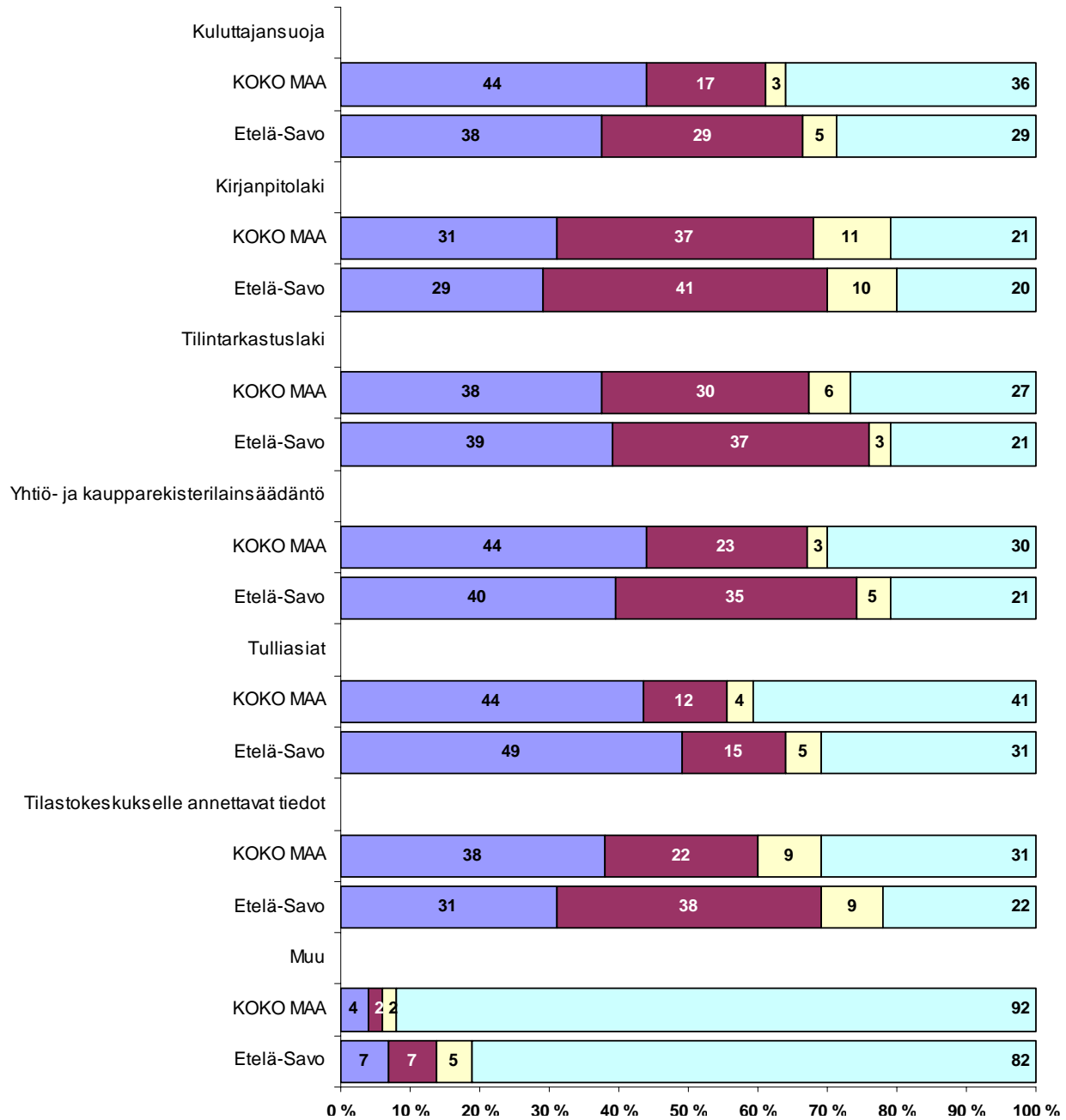

13 Hallinnollinen taakka

Koko maassa lainsäädännöllisen taakan osalta viidesosa vastaajista pitää verotusta raskaana taakkana. Etelä-Savossa verotus on raskas taakka hieman yli neljäsosalle vastaajista. Työoikeuden/muun työelämän säätelyn kokee raskaaksi taakaksi koko maan pk-yrityksistä 14 prosenttia ja Etelä-Savossa sijaitsevista yrityksistä 21 prosenttia. Kaikki lainsäädännöstä aiheutuvat taakat aiheuttavat keskimäärin enemmän taakkaa Etelä-Savossa sijaitseville pk-yrityksille koko maahan verrattuna. Yli neljä kymmenestä koko Suomen ja puolet alueen pk-yrityksistä ei pidä tulliasioita lainkaan taakkana.

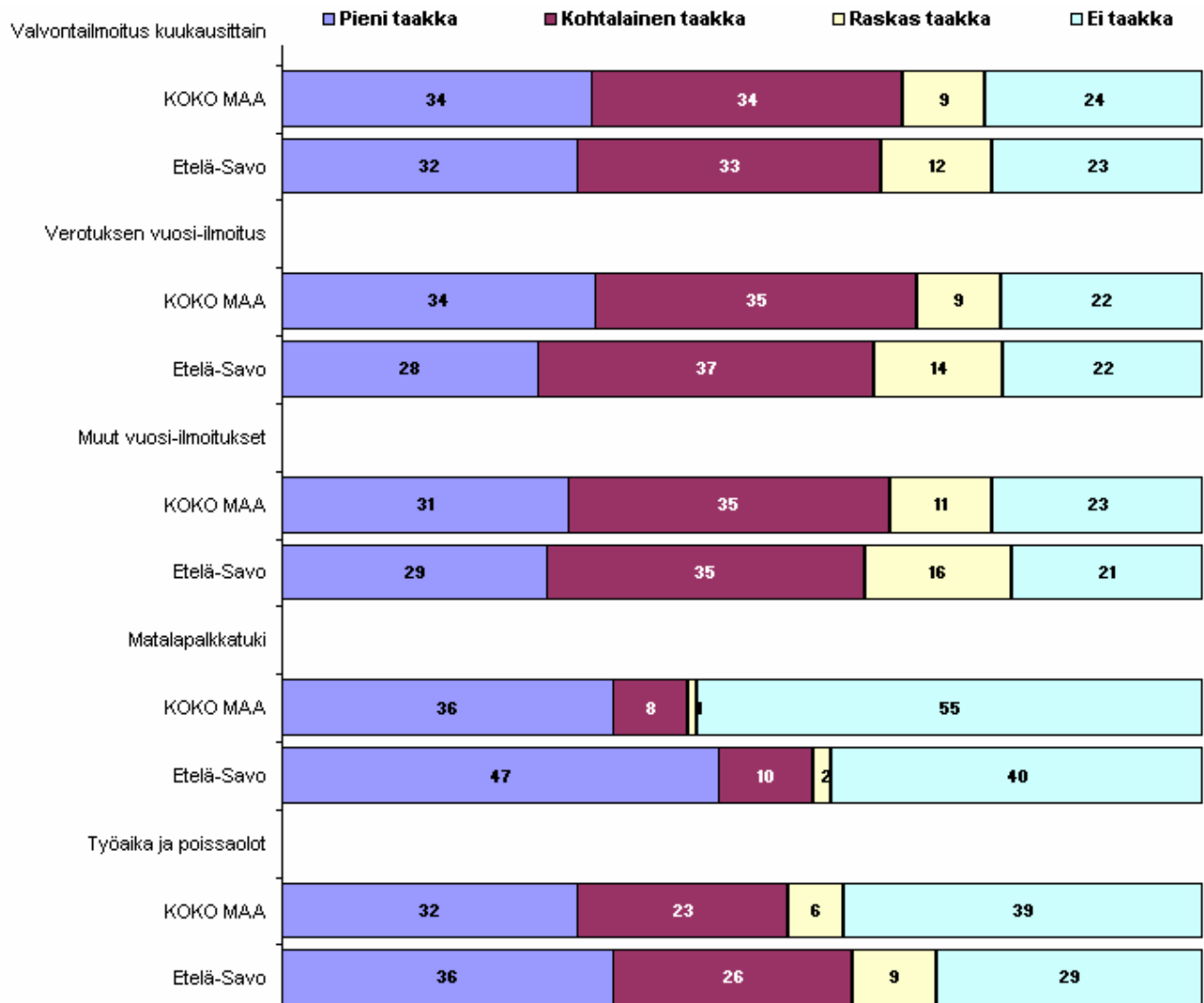
15.1.Lainsäädännöstä aiheutuva hallinnollinen taakka

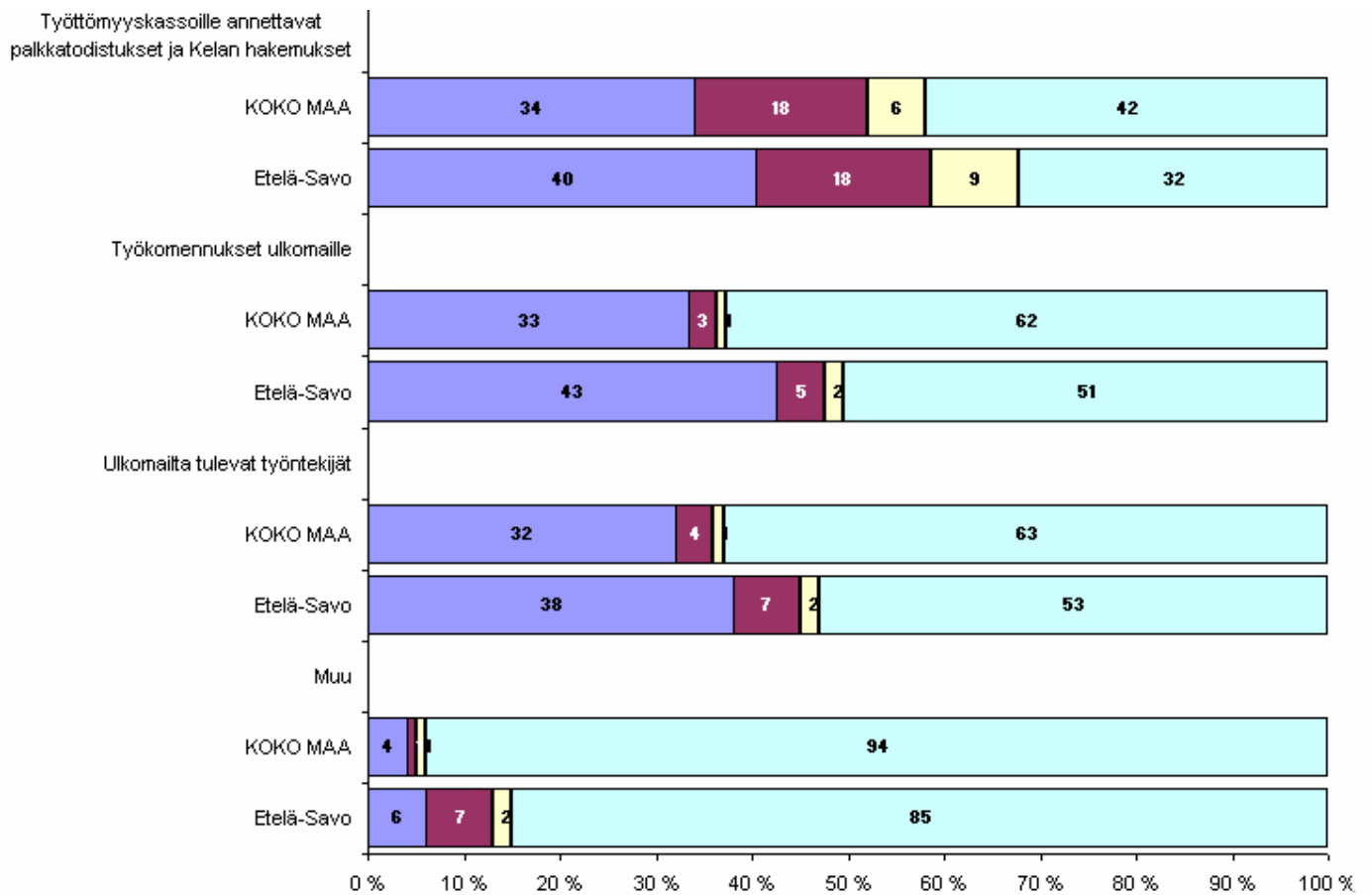

Koko maassa työnantajana toimimisesta aiheutuvan taakan osalta noin kymmenesosa pk-yrityksistä pitää muita vuosi-ilmoituksia raskaana taakkana. Muut vuosi-ilmoitukset ovat raskas taakka alueella 16 prosentille vastaajista. Alueen ja koko maan kokemukset eri taakkojen suuruudesta ovat melko samansuuntaisia. Matalapalkkatuki, työaika ja poissaolot, palkkatodistukset ja kelan hakemukset, työkomennukset ulkomaille ja ulkomailta tulevat työntekijät koetaan Etelä-Savossa hieman useammin taakaksi kuin koko maassa keskimäärin. Suurin osa alueen ja koko Suomen pk-yrityksistä ei kuitenkaan pidä taakkana ulkomailta tulevia työntekijöitä eikä työkomennuksia ulkomaille.

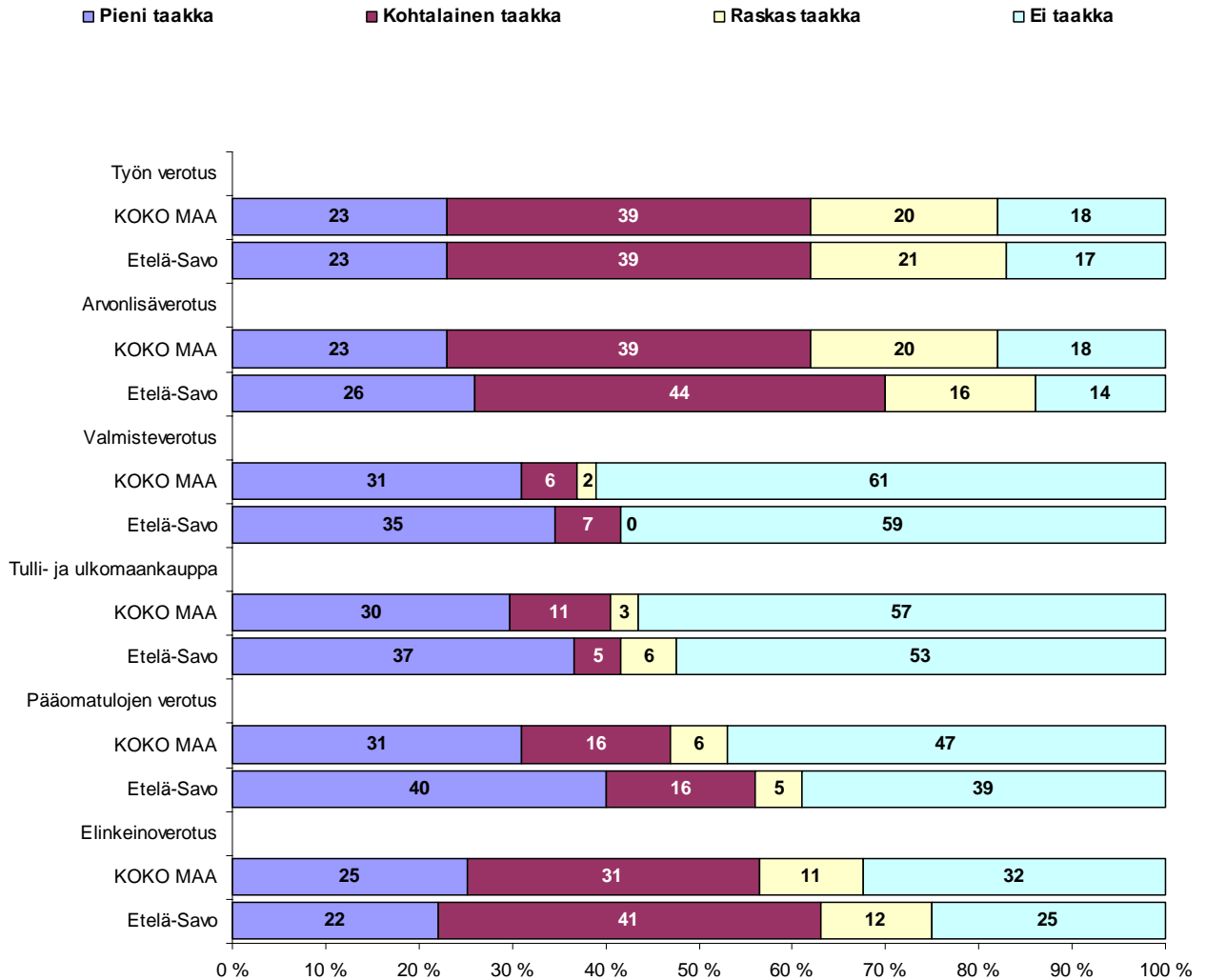
15.2. Työnantajana toimimisesta aiheutuva hallinnollinen taakka

Noin viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä pitää työn verotusta raskaana taakkana. Arvonlisäverotus on koko maan osalta viidesosalle taakka raskaana taakka. Arvonlisäverotus on hieman harvemmin raskaana taakka Etelä-Savossa kuin koko maassa keskimäärin. Myös elinkeinoverotus on raskaana taakka noin kymmenesosalle maan ja alueen pk-yrityksistä. 61 prosenttia koko maan ja 59 prosenttia alueen pk-yrityksistä ei pidä valmisteverotusta lainkaan taakkana.

15.3 Verotuksesta aiheutuva hallinnollinen taakka

Pääkonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
- **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240
- Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
Internet: www.finnvera.fi

Aluekonttorit

- **Helsinki (Pääkaupunkiseutu)**
Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401
 - **Uusimaa**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110
 - **Joensuu**
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163
 - **Jyväskylä**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299
 - **Kajaani**
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899
 - **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330
 - **Lahti**
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249
 - **Lappeenranta**
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149
 - **Mikkeli**
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690
 - **Oulu**
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944
 - **Pori**
Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349
 - **Rovaniemi**
Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099
 - **Seinäjoki**
Kauppatori 1 – 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399
 - **Tampere**
Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711
 - **Turku**
Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649
 - **Vaasa**
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849
- Pietarin-edustusto**
- **Finnveran Pietarin-edustusto**
c/o Finpro
29, Bolshaya
Konyushenna ya
Saint-Petersburg
191186, Russia
Puhelin +7 812 315 8991
Faksi +7 812 325 4482

- Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi
- **Etelä-Karjalan Yrittäjät ry**
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
p. 0104 701 100, f. 0104 701 102
www.yrittajat.fi/etelakarjala
- **Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
- **Etelä-Savon Yrittäjät ry**
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo
- **Helsingin Yrittäjät**
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki
- **Hämeen Yrittäjät ry**
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame
- **Kainuun Yrittäjät ry**
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu
- **Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
- **Keski-Suomen Yrittäjät ry**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi
- **Kymen Yrittäjät ry**
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi
- **Lapin Yrittäjät ry**
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi
- **Länsipohjan Yrittäjät ry**
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja
- **Pirkanmaan Yrittäjät ry**
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
- **Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry**
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. 010 470 7600, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
- **Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry**
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
- **Päijät-Hämeen Yrittäjät ry**
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame
- **Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry**
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
p. 010 422 1400
www.espoonyrittajat.fi
www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi
- **Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry – Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
- **Satakunnan Yrittäjät ry**
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta
- **Savon Yrittäjät ry**
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo
- **Uudenmaan Yrittäjät – Nylands Företagare ry**
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa
- **Varsinais-Suomen Yrittäjät ry**
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Etelä-Savon Yrittäjät

Etelä-Savon Yrittäjät

Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
Puhelin (015) 151 684
Faksi (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Suomen Yrittäjät

Suomen Yrittäjät

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Finnvera Oyj

Valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi

Helsinki

Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240